

صفر شدن صادرات نفت ایران یک بلوف سیاسی

حجت ربیعی، جانشین مدیر مسئول

با وجود حضور نفت ایران، بازار با کمبود شدید عرضه مواجه است و ترامپ و هم‌پیمانانش برخلاف بلوف ماه‌های گذشته‌ی خود نتوانسته‌اند این کمبود را جبران کنند. از این‌رو می‌توان گفت برنامه‌ی ترامپ برای صفر شدن صادرات نفت کشورمان با شکست مواجه شده است.

چهارم نوامبر ۲۰۱۸ تاریخی است که ترامپ برای صفر شدن صادرات نفت ایران اعلام کرده بود که برای رسیدن به این هدف طی پنج ماه اخیر از هیچ کوششی فروگذار نکرد و از هر تشویق و تنبیه قابل‌تصور استفاده کرد تا هیچ کشوری از ایران نفت نخرد.

رئیس‌جمهور آمریکا همچنین در برنامه‌های خود تصور می‌کرد می‌تواند آثار منفی حذف نفت ایران از بازار را به‌دست گرفتن اوپک، تشویق کشورهای غیراوپک به همراهی و استفاده از ذخایر و ظرفیت‌های عربستان خنثی کند اما در عمل موفق نشد. در حالی‌که در روزهای پابانی اکتبر قرار داریم، آمریکا هم شاهد افزایش قیمت نفت به بیش از ۸۰ دلار بوده و هم شاهد عدم توانایی عربستان برای جبران کاستی‌های عرضه‌ی نفت در بازار جهانی.

آمریکا تلاش برای تحریم صادرات نفت ایران را از ماه‌ها قبل (می ۲۰۱۸) آغاز کرده اما با وجود پنج ماه تلاش مستمر، نه‌تنها نتوانسته صادرات نفت کشورمان را به صفر برساند بلکه اکنون

به‌جای آن، به‌فکر دادن معافیت به برخی خریداران نفت ایران است که در مذاکرات با آنها، نتوانسته جایگزینی برای جبران نخریدن نفت از کشورمان در اختیارشان قرار دهد.

هدف ترامپ از تهدید به توقف صادرات نفت ایران در ماه‌های گذشته و هدف امروز وی از کاهش صادرات نفت کشورمان، افزایش فشار اقتصادی و متقاعد کردن مسئولان ایران جهت باج دادن به آمریکا است.

به صفر رساندن صادرات نفت ایران یک بلوف سیاسی بود

علی‌کاردر مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در این خصوص گفت: ترامپ از ماه‌ها قبل تلاش برای کاهش صادرات نفت کشورمان را آغاز کرده و این‌طور نیست که فکر کنیم از ۴ نوامبر قرار است کار خاصی انجام دهد. رئیس

جمهور آمریکا هرچه در توان داشته انجام داده و خودش هم خوب می‌داند که به صفر رساندن صادرات نفت ایران یک بلوف سیاسی بود. حسن روحانی رئیس‌جمهور کشورمان نیز در بخشی از مصاحبه‌ی اخیر خود با شبکه‌ی تلویزیونی ان‌بی‌سی آمریکا در این خصوص گفت: آمریکا آنچه در نوامبر باید انجام بدهد را در عمل پیش‌اپیش انجام داده؛ یعنی در همین سپتامبر فشارهای خود را به همه‌ی خریداران نفت ما وارد کرده است. بنابراین ظاهراً اینست که نوامبر نرسیده؛ اما در واقع آنچه قرار بود در نوامبر عمل کند در سپتامبر انجام داده است. آمریکا قادر نیست صدور نفت ما را به صفر برساند. این ادعایی توخالی و پوچ است و این کار امکان‌پذیر نیست. در نهایت طی این مسیر ممکن است فشارهایی به ما وارد شود اما مطمئناً آمریکا به اهدافش نمی‌رسد.

اعتراف رویترز به شکست طرح ترامپ

با مرور اخبار و گزارش‌های رویترز به‌عنوان رسانه‌ای غربی که در ظاهر بی‌طرف است، می‌توان فهمید که این خبرگزاری در جریان اعمال تحریم‌های نفتی، یکی از بازوهای رسانه‌ای آمریکا است. این رسانه اعلام کرد: طی اکتبر جمهوری اسلامی ایران ۱/۳۳ میلیون بشکه نفت خام در روز به هند، چین، ترکیه و خاورمیانه صادر کرده است.

این حجم از صادرات مورد ادعای رویترز نشان می‌دهد که کمتر از چند روز مانده به تاریخ اعلامی ترامپ برای به صفر رساندن صادرات نفت کشورمان، ایران در ماه جاری میلادی فقط یک میلیون و ۳۳۰ هزار بشکه در روز نفت خام به آسیا صادر می‌کند و حتی با فرض آنکه مازاد عرضه‌ای در بازار نفت وجود داشته باشد، جایگزینی این مقدار نفت برای خریداران نفت ایران در آسیا طی این مدت امکان‌پذیر نیست.

مجله‌ی آمریکایی آتلانتیک طی گزارشی به قلم برزو دراقی با عنوان «این بار ایران چگونه می‌تواند از تحریم‌ها بگریزد؟» توضیح می‌دهد که ایران اصلاً با فشارهای شدید اقتصادی بیگانه نیست. این کشور حدود چهار دهه است که با موفقیت مقابل تحریم‌های آمریکا ایستاده و از تحریم‌های وحشیانه و شدید سازمان ملل به‌دلیل برنامه هسته‌ایش (۲۰۱۵-۲۰۱۰) نیز جان سالم به‌در برده است. تهران آموخته که چگونه با گریز از تحریم‌ها، نفت خود را بفروشد و به محصولات و مواد اولیه‌ی مورد نیاز

برای تداوم اقتصاد خود دست یابد.

بازار نفت با کمبود شدید عرضه مواجه است

بیژن زنگنه وزیر نفت در خصوص شرایط فعلی بازار جهانی نفت گفت: بازار نفت با کمبود عرضه مواجه است و برهم خوردن تعادل بازار فقط با افزایش عرضه درست می‌شود و نمی‌توان با شعار و قلدری قیمت‌ها را پایین نگه‌داشت. بازار و افزایش قیمت‌ها بهترین گواهیست که بازار با کمبود روبرو است و بازار به‌درستی نگران کمبود شدید نفت است.

پس در واقع بازاری که هم‌اکنون با کمبود شدید عرضه‌ی نفت مواجه است امیدی برای جبران خروج بیشتر نفت ایران از بازار جهانی ندارد.

در حالی که طبق اعلام رویترز ایران فقط به مشتریان آسیایی خود بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه در روز نفت خام می‌فروشد (آمار نیمه‌ی نخست ماه جاری میلادی) و تنها کمتر از چند روز تا ۴ نوامبر (۱۳ آبان) تاریخ ادعایی ترامپ برای صفر شدن صادرات نفت کشورمان باقی مانده - بازار با وجود حضور نفت ایران، با کمبود شدید عرضه مواجه است و ترامپ و هم‌پیمانانش برخلاف بلوف‌های ماه‌های گذشته‌ی خود نتوانسته‌اند این کمبود عرضه را جبران کنند. از این رو می‌توان گفت برنامه‌ی ترامپ برای صفر شدن صادرات نفت ایران با شکست زود هنگام مواجه شده است.

سربلندی چین و روسیه

به‌نظر می‌رسد چین و روسیه از همین

حالا آماده‌اند تا زمانی که تهران به تعهدات خود در توافق هسته‌ای متعهد بماند، تا جایی که بتوانند تحریم‌های آمریکا را نادیده بگیرند. بانک کولون مستقر در منطقه‌ی نیمه‌خودمختار سین‌کیانگ چین تنها یکی از ابزارهای مالی است که ایران برای دور زدن تحریم‌ها از آن استفاده می‌کند. این بانک از قبل تحت تحریم‌های آمریکاست، خارج از نظام مالی وابسته به واشنگتن فعالیت می‌کند و بنابراین اعمال تحریم‌های بیشتر، تهدیدی جدی برای این بانک به‌شمار نمی‌رود.

به‌هر حال به‌نظر می‌رسد با وجود هیاهوی تبلیغاتی و به‌قول روزنامه‌ی آمریکایی یواس‌ای تودی، مشت به سینه کوبیدن‌های مقامات آمریکایی از جمله پمپئو و بولتون و تهدیدات واشینگتن مبنی بر اعمال تحریم علیه ایران، راه به جایی نخواهد برد. چنان‌که برخی کارشناسان آمریکایی معتقدند ایران اکنون دو راه پیش‌رو دارد که هر دو به نفع تهران و به ضرر واشنگتن خواهد بود. ایران می‌تواند در توافق هسته‌ای باقی بماند و در کنار سایر اعضای این توافق، از مزایای آن بهره‌مند شود؛ یا اینکه نقض توافق توسط کاخ سفید را زمینه‌ی خروج از برجام و پیگیری برنامه‌ی صلح‌آمیز هسته‌ای با تمام توان قرار دهد.

در خاتمه اگرچه آمریکا در بلندمدت نمی‌تواند نفت ایران را از بازار خارج کند اما ممکن است در کوتاه‌مدت با فشار وارد کردن به خریداران، صادرات نفت کشورمان را با ختلال مواجه کند و به تبع آن درآمدهای ارزی کشور را کاهش دهد. بنابراین ضروری است راهکارهای متفاوت کوتاه‌مدتی برای فروش نفت کشور و کسب درآمد ارزی آن توسط وزارت نفت پیگیری شود. ■